

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Academia Peccatorvm. Seu Conciones De Tota Parabola Prodigi Euangelici

Quae Insolentia Peccatorvm Sev De Lvxv et Libidinibus Prodigi

Bosquier, Philippe

Moguntiae ; Coloniae, 1614

[Concio] XI. Discursus continuus super educatione & instructione
Liberorum, per modum secundæ partis Concionis præcedentis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55916](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55916)

CONCIO VNDECIMA

Vulgata. 2. 12. Et diuisit illis substantiam.

Greca. 2. 12. Καὶ διέδωκεν αὐτοῖς τὸν βίον.

Syriaca. 2. 12. Diuisit itaque eis possessionem suam.

ARGUMENTVM.

Discursus continuus super educatione & institutione liberorum, per modum secundae partis caput precedentis.

Quonia[m] nimiae indulgentiae parētum in pro- & instructionis debita defectus a gratitudine mire Respub. nunc omnis generis medicamina & tidota opponere, quaecumque reperero in aeternis & voluminibus Christianorum, in officinis Philosophorum & Oratorum Ethnicorum, tanto est animus. vos autem, obsecro, faciles praebere, deri volenti, attendite, & gerite morem. Nec cuius est medicum dare praecpta, & de constitutione gra sapienter disponere; sed & seduli sint adstantes, lum propitium, ac super omnia, autem praebent, reat infirmo constitutionibus Physici oportet, aut gnus ille Hippocrates. Itaque, Auditores, autem placidam & parete, dum pro virili contendam, gressum pracludere serpenti, rodenti, augmenta menti cancro; Extremis morbis, extrema remedia iurat.

Hippocr. aphorif.

Vi in bello defensiono aggeres comportantur pugnacula exstruuntur pro quantitate & qualitate hostium; & vt nauigaturi mare periculosum eligunt res minoresue naues, pro iudicio & significato pestatis fluctuumque; ceruicibus suis imminentium ad mensuram & proportionem atrocis mali, opus est in quo remedio. Quid vero periculosius perniciosius

corpori Reip. segnitie civiuū educandis, instruendisq; liberis? Quid nocētius, nimia indulgentia parentum? Eia, ad remedia, ad magna remedia conuolamus.

In primis aduertite, o parentes, educationem primam liberorum, liberalem, vel perditam tam altas fingere radices, vt alia nunquam euadat, quam quæ fuerit in principio; ni nos fallat sapiens Salomon; dicens;

Educatio, prima liberorum manet semper.

Prou 22. *Adolescens iuxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedat ab ea;* Aut fallitur Jeremias vates, afferens;

Cap. 13. *Si mutare potest Æthyops pellem suam, aut pardus varietates suas; & vos poteritis benefacere, cum dederitis malū;* Aut Hippodamus Pythagoræus me decipit, qui sic ait: *Fundamentum Reipub. adolescentium educatio. Haud enim vnquam vites vtilem fructum protulerint, quæ non benè sint excultæ: nec vnquam pulchri fuerint equi pullorum educatione neglecta.* Aut Plato & Seneca Philosophi penè Euangelici, nesciunt quid delitent, dum inter cætera aurea dicta sic statuunt:

Plato Dial. 4. de Repub. vel de iusto, post initium: *Apparet (o Adimanto) quale cuiusque fuerit puerilis educationis initium, talia etiam fore que sequuntur. An non simile semper simile prouocat? Cur non? Ac tãdem dicendum est in vnum aliquod summum & potens siue bonum siue malum desinere.*

Martinus Episc. Dumienfis, non Seneca, li. de moribus. *Educatio & disciplina mores faciunt, & id sapit vnusquisque quod didicit.*

Aut mirandus ille iurium dator Lycurgus stultescebat, prof: res in foro canes geminos vnus cõceptus, vt aiūt quidã, vel diuersorum vt voluit alij; alterum de genere molossorum custodię domus deseruentiũ; alterum venaticum; vtrumq; educatione diuersum: quorũ vnum venationi assuefecerat præter naturam; alterũ, quæ natura hæreditariè deputarat venationi, culinx addixerat. Ita imbuti, & instructi, alter ad venationẽ sibi præter naturã, ad offam alter adducitur

in forum spectante populo: profertur panis immo-
 tus hinc, hinc lepus emittitur, venaticus natura
 longo vsu venationis oblitus irruit in offam, mo-
 sus educatione venaticus prædam insequitur. *Plu-
 Lycurgus: En ciues, vt differant canes bini, qua-
 uerfa ratione enutriti, quantum præstat educatio-
 ficiendis studiosis, naturæ quantumuis sedula
 dustriæ, quin valeat vsus & cõsuetudo. Arbitrari
 delirasse legislatorem illum. Plut. tom. 2. mor. in*

*Lacedamon. Erasmi. l. 1. apophth. in Lycurgo apopht. in
 chimus Bellaj Orat. ad Regem super quatuor
 Gallia.*

Aut sapientes illi & circumspecti Areopagiti-
 nium censores aberrabant, omnium instituto & a-
 ribus inuigilantes, de quibus,

*Isoocrates in Areopagitico: Curabant Areopagi-
 omnes ciues, tum verò adolefcentes imprimis. volent
 nim eam aetatem turbulentiſſimū affectibus agitant
 plurimis redundare cupiditatibus. Et paulo post: *Plu-
 bant, qui liberaliter edocti, & magnitudine animi
 assuefacti essent, in solis illis reb. perseverant. Ar-
 Attica, inquam, grauis ille Philosophus, & sitent
 Atheniensium dux Xenophon, iniquè extollet
 ges Persarum, quæ omnem viam præcludunt
 anticipatione, ne in scelera ruant; prouidendo
 in annis, vt non sint improbitatis, aut flagitij
 cupid; constituendo forum (quod liberum dicitur)
 tur)quadripartitum, infantibus, duodennalibus,
 decimum quartum vsque annum; viris, decrepitis
 comparebant (infit Xenophon) infantes, & vitijs
 mo diluculo; adolefcentes ibidem excubabant
 sti armis, dempris vxoratis. Ibi infantes haud
 rem nauabant opem æquitati & virtuti sub præ-
 bus duodecim ex conuentu senum & proborum
 lectis, quam nos lectioni, & scriptioni. Ibi pale-
 ta sub magisterio & disciplina duodecim
 rum præceptorum, ex vniuerso cœtu viro-
 nuorum assumptorum exercentur; cubando
 nuda humo, tam ad vrbs custodiam, quã vt cõ-
 titur**

*Xenoph. l. 1. de Cyri-
 padia, pro-
 pe princi-
 pium.
 Plato in
 Alcibiad.
 ait,
 adhiberi
 4. pæda-
 gogos re-
 gios, vni
 instruendo
 primoge-
 nito Re-
 gis Persa-
 rû ann. 14*

*Attica, inquam, grauis ille Philosophus, & sitent
 Atheniensium dux Xenophon, iniquè extollet
 ges Persarum, quæ omnem viam præcludunt
 anticipatione, ne in scelera ruant; prouidendo
 in annis, vt non sint improbitatis, aut flagitij
 cupid; constituendo forum (quod liberum dicitur)
 tur)quadripartitum, infantibus, duodennalibus,
 decimum quartum vsque annum; viris, decrepitis
 comparebant (infit Xenophon) infantes, & vitijs
 mo diluculo; adolefcentes ibidem excubabant
 sti armis, dempris vxoratis. Ibi infantes haud
 rem nauabant opem æquitati & virtuti sub præ-
 bus duodecim ex conuentu senum & proborum
 lectis, quam nos lectioni, & scriptioni. Ibi pale-
 ta sub magisterio & disciplina duodecim
 rum præceptorum, ex vniuerso cœtu viro-
 nuorum assumptorum exercentur; cubando
 nuda humo, tam ad vrbs custodiam, quã vt cõ-
 titur*

tiq̄ assuesciant: partim stationes habent; partim Regem
 iurum venatum sequuntur (est autem venatio ger-
 manum belli tyrocinium) instructi arcu , pharetra,
 gladio, securi, binis spiculis, altero, quo remota, alte-
 ro, quo proxima feriant; ibi discunt pati, & omnibus
 ad bellum requisitis assuescunt : aut perperam despi-
 ceret idem Xenophon, Respub. & ciuitates, quibus fu-
 tari, rapere, in exterorum ædes vi irumpere , iniuste
 cadere, machari, conspirationes in Principem machi-
 nari, nefas; fas autem parentibus pro arbitrio proles
 educare; iisdem prout libuerit, viuere; quasi permit-
 tendo lolium, omne que gramen noxium, aut euellē-
 dam, aut præsciadendum vbi radices egerit altas & in-
 ualuerit; ni arbitraretur primam impressionem mo-
 rum difficillimè mutari; Aut verum forte non est lo-
 quutus moralis Vates, qui versum hunc omnium oro-
 turum cecinit, Horatius lib. 1. epist.

*Quo semel est imbuta recens seruaabit odorem
 Testa diu.*

Quintil. l. 1. instit. c. 1. Sapor, quo nona imbuas, du-
 rat.

Aut prudensille iuuentutis instructor Quintilia-
 nus, se ipse & lectores scriptorum suorum fefellit, in-
 quiens vbi supra: *Natura tenacissimi sumus eorum, qua
 rudibus annis percipimus;* Et vt ait quidam;

Ars se, ubi à teneris crimen condiscitur annis; Ouid. in

Aut post ipsum somniauit D. Hieronymus, qui ad epist. He-
 letam de instructione filia scribit: *Difficile eradicatur roid. Pho-
 dra ad*

Experimento comprobatur vulturem & aquilam Hippoliti
 eoutritos carne leporina, aut caprina, non alteri in-
 hiare prædæ.

Ciconia primis diebus anguiculis & serpentibus e-
 nutrita à parentibus, adulta, aliam non sectatur præ-
 dam. Legito priscum Satyricum, canit namque;

Iuuenal.

Serpente ciconia pullos,

Aquinas

Nurit. Et inuenta per densa rura lacerta

Satyra 14.

Illi eadem sumptis quarant, animalia pennis.

Vultur inmento, & canibus, crucibusque relictis,

*Ad fatus properat partemq; cadaueris affert;
Hic est ergo cibus magni quoque vulturu;
Pascens is propria cum iam facit arbore natis;
Sed leporem aut capream famula Iouis, & rosa*

*In saltu venantur aues. tunc prada cubili
Ponitur. inde autem cum se matura lenabit
Progenies stimulant e fame festinat ad illam
Quamprimum rupto pradam gestauerit omni*

Horatius libro 1. epist. ep. 2. ad Lollium: ...
ricus ex quo

*Tempore ceruinam pellem, lastravit in aula,
Militat in sylvis catulus.*

*Arist. l. 3.
Ethic.
cap. 10.*

Vniuersus orbis sequutus Aristotelem clamant
*sueta est altera natura. vel; Ad naturam proximam
dit consuetudo: vel; Consuetudo alterat naturam; ut
differens tantum quod natura semper est, consuetudo
sepe. Ast quis nesciat naturam expelli nunquam,
dum fustigatione? Vulpecula, non potest non esse
lofa: leones etiam cicures, magnanimitatem, &
stum præferunt. Naturam expellas furca, tamen
recurret; Pindarus in Olympijs, hymno 11: Nati-
genium, naturamq; indolem, nec astuta vulpes, neq;
ualidi leones mutare quiverint.*

*Horat. in
epist.*

Idem ibidem hymno 13. *Difficile est occultare nos
uos mores.*

Si igitur mutari nequit natura, & consuetudo; ad
aduertitis, quo modo liberos educabitis, ad eandem
eorum naturam flectetis; eisdemq; permanfuros
per? Si à rudibus annis virtuti assuefiant, ita virtus
induent naturam, vt exinde inepti fiant ad malum.
ad malum eorum componantur ingenia, eorum me-
tibus æternū exulat virtus, & ineptos efficitis ad
quoduis O naturam! O consuetudinem! Scant
res rectæ, si rectas direxerit olitor: curuæ & sinuolæ
tales tenellæ inualuerint & creuerint. Candidæ alba
sterniuis lanæ natiuum colorem recipiant quod
aliquando peregrino imbutæ & tinctæ colore? vt
mus pannorum industriè & debitè tinctorum col-

manet, vt nullatenus ad candorem pristinum reducatur, quantumvis smigmati aut salispetrini admoueas; & vt ait vates, *Si multiplicaueris tibi herbam Borith, & fullones omnes adhibeas*: ita animus benè tinctus, apprimè imbutus virtute, nunquam deperdet ingenuitatem & splendorem primæ tincturæ virtutis; neque si admoueas voluptates, septicæ magis aluminæ, calce, smigmate; neque timorem; neque cupiditatem, fortiorem abigendis virtutibus, omnico quod colores educere potest. aut decipior à Plarone,

Lib. 31. qui est dialog. 4. de Repub. vel de iusto, Nestitis quod fullones quoties volunt lanas purpureo colore inficere primò quidem ex tot coloribus album eligunt; deinde non mediocri cura preparant, vt quam maximè florem suscipiant; atque ita domum colore inspergunt purpureo. Quod autem ita est tinctum, indelebile permanet, neque sola aqua dilui, neque etiam additis his purgationibus qua ad abstergendum pertinent, aboleri ille coloris potest. Et paulò post: Optima natura generis, & decenti educatione nutritis, neque colorationem eorum delere valent purgamina ista, ad diluendum vehementissima, voluptas scilicet omni saporis acrimonia, aluminisquæ & calcis ad expurgandum acrior: dolor item, metus, atque cupiditas omni alio purgamine ad abstergendum potentior.

Quintil l. 1. instit. cap. 1. vt sapor quo noua imbuas, durat; nec lanarum colores, quibus simplex ille candor mutatus est, elui possunt; & hac ipsa pertinaciter inhaerent que deteriora sunt.

Lanarum nigra nullum colorem bibunt, ait quidam.

Igitur de re nostra est, inquit Aristoteles, primis annis afflicti his aut illis.

Si queratis horum causam & originem, dico de ducendam à memoria; cuius natura communis est retinere firmiter impressiones primas; quomodo æs & saxum sculpturas. Omnes siquidem expectimur, sententias & versus quos sub rudimen-

Jerem. 2.

Arist. l. 2.
Ethic. c. 1.
in fine.

1.

tis didicimus, crebrius occurrere ijs quos nobis
tius: miraculum certè memoriæ quod D. Augustinus
quodam loco demiratur.

D. Aug
i conf. 1.
cap. 8. Et
seq. multa
habet
praclara
de memo-
ria.

D. Hieronymus epist. ad Demetriadem Virg. quæ
cipit, Si summo ingenio &c. Ipsa literarum studia
melius inseruntur ingenijs: idque penitus inhaerens
sibus solet quod prius sederit in mente.

Socrates apud Platonem 2. de Repub. Quæ
atque opinionibus accipiuntur, altius inhaerere, alijs
meq; eradicari consueverunt. Quorum forte gratia
da omninò est opera ut hæc fabella quas primas auidius
primè instituta ad virtutem sint.

11.
Vide Cal.
Rodin. l.
10. antiq.
lect. c. 15.
in fine.

Auicenna libro 6. Physic. dicit euenire à rebus
tranquillitate intellectus, eorum, quibus, quæ
cura rei grauis aut momētosa incumbit, securitas
mior licet memoria; quales sunt pueri patu aut
quæ rebus magni ponderis immerfi. quæ ratiocinatio
bat Aristoteles lib. de memoria cap. 11. inquietudo
in magno motu, vel propter perturbationes, vel prop-
tatem versantur, non valent memoria.

III.

Aut secundum doctissimum D. Thomam, id
eo, quod quæ maiorem efficiunt in homine memo-
renacius memoriæ inhaereant; ea sunt autem
cuncta & admiranda, qualia videntur vniuersis
primum aduentantibus, quibus talia hæc tenentur
Hinc institutiones primæ, præcepta prima potissimum
stituta ad vltimum vsque spiritum inhaerent. Quæ
è parentes, virtutibus tenellorum animos imbu-
conemini à rudibus annis.

A teneris assuescere multum est. Et Poetæ,
Mollibus assuetus loricae ferre recusat.

Nec valet difficultatis operis causatio quomodo
id præstetis; hoc loco claudicat vulgatum adage
Difficilia quæ pulchra Praclara difficilia sunt, ait
nil præclarius quam studiosis moribus imbuere
fantes; tam facilis, quam pulchra prouincia. Quæ
quam Aristotelis volumina, per manus vestras
rint, è docti, legistis lib. 3. de anima;

Platol. 6.
de Repub.
vel de in-
sto.

Intellectus passibilis est primò tanquam tabula rasa, in qua nihil est depictum possibile tamen depingi. Arduum ne depingere in tabula perpolita & cerussa scitè oblita quamcumque libuerit imaginem? Ita perfacile est imprimere nouello ingeniolo quamcumque uolueris virtutem. Nunquam audistis hominem similem arbori iuuerse? Recordamini Christum de homine disserentem dixisse, omnem arborem non facientem fructum bonum excidendam, & in ignem mittendam; & non prodire à bona arbore fructum malum?

Matt. 3.
Matt. 7.

Daniel 4. Arborem quam uidisti sublimem atque robustam, cuius altitudo pertingit ad calum, & aspectus eius in omnem terram, & rami eius pulcherrimi, & fructus eius nimius, & esca omnium in ea; subter eam habitantes bestie agri, & in ramis eius commorantes aues celi; tu es Rex qui magnificatus es. Erit ergo puer, ut tenella arbor; senex, ut rigida & indurata. Arduumne flectere ramum nouellum, quem suaue perflans Zephyrus incuruet; aut si obliquus sit, nonne facile pedamine & palo suffixum subriget? D. Hieronymus epist. ad Demetr. quæ incipit, Si summo ingenio: In cunctis natura rebus citius assuescitur omne quod tenerum est.

Seneca libro 1. de ira: Facile est teneros animos componere sed difficile excinduntur vitia, quæ nobiscum creuerunt. Si puer similis est animali lasciuienti & feroci, qualis est equulus, quando satius & facilius docebitur spumantia mandere fræna, aut iuuenis, aut senex?

Horat. tom. 1. epist. ep. 2 ad Lollium: Fingite cum tenera docilem ceruice magister ire uiam, qua monstret equus.

D. Hierony. ubi supra: Optimi sunt ad instructionem morum primi quique anni: habent enim in se lentum quoddam & molle, & quod facile formari queat, aut in arbitrium uoluntatis trahi. & in cunctis natura rebus citius assuescitur quod tenerum est. Nouellas adhuc & uix firma radice arbutulas dum ad omnem ductum sequantur sunt, in quamlibet partem flecti facile est, qua natura

ple-

plerumque curuat, cito ad arbitrium tollentis curvatur. Tenua & adhuc prime etatis animalia, sunt domari solent; quanto citius à vagandi libertate ta sunt, tanto facilius vel colla iugo, vel freno suescunt. Ipsa quoque literarum studia tenera inferuntur ingenijs: idque penitus inharere sentiet, quod prius sederit in mente. Hoc idem etiam in bene viuendiratione valet, dum adhuc est etas, & animus duci facilis, exercenda boni consuetudo & iugi meditatione firmanda est. Occupandum primis rebus ingenium, & sancta conuersatione tutius inserendus est.

Juuenilis etas est vuida, leuisque figuli gleba in mnam vasis formam flexibilis rotæ gyratione.

Insuper, si vera dicit Poeta moralis, nimirum fit adolefcens Cereus in vitium flecti; dicat ratio flexibiliorem ad virtutem, si ita est, quod natura nobis iecerit quædam semina virtutis, ut sententia Philosophi.

Quin si repugnat natura peccatum, ut vult & annes Damascenus l. 2. cap. 4. & 30. Peccatum est contra naturam. Item: Est auersio ab eo quod secundum naturam, ad id quod est præter naturam.

Aristoteles lib. 2. Ethic. ad Eudemum: Voluntarium quidem naturam boni est, præter naturam mali: & vult natura quidem bonum, præter naturam, & ex mentis quadam euerfione malum;

Si secundum naturam est, quod secundum naturam, id est, si naturalis est virtus (prout adstruit doctrina omnium Stoicorum, sequentium fundamentum Zenonis, authoris primarij istius sectæ) aut si ita viuere secundum aliquos, nihil aliud est quam naturam conuenienter, quid facilius parentibus quam nimis puerorum educere peccata, ceu arbutus in uestres, ibidem succrescentes quasi contra naturam. Aut quid minus arduum quam, non dicam serere, & plantare, sed irrigare & fouere virtutem naturam & plantatam? O virtus! ut facilis, ex quo naturalis

Diogenes Laertius in vita Zenonis; Primum

Secundū
virtutem
viuere,
quid.

Cicero l. 3.
Offic. in it.
Horat l. 1.
ep. 10 ad
Fuscum.
Viuet
natura si
eōueniē-
ter oportet.

in libro de natura hominis, finem ait consentaneè secundum naturam vivere, id autem est secundum virtutem vivere, ad eam quippe natura nos ducit. Similiter & Cleantes in libro de voluptate.

Epictetus conditione seruus & quidem pro pauperior, corpore etiam mancus, tamen nobilissimus Philolophus inter Stoicos (cuius lucernam fictilem ter mille drachmis emptam à quodam sui temporis scribit Lucianus in dialogo ad eruditos, & multos coementem libros) Enchiridij p. i. c. 6 & 9. Et par. 2. c. 19 hanc phrasim (secundum naturam) sic acceptam habet sapientissimè.

Seneca lib. i. epist. ep. 45. Quid est quod ab homine ratio exigit? Rem facillimam, secundum naturam suam vivere; sed hanc difficilem facit communis insania. Nulatenus itaque excusantur parentes, si omiserint quod sua interest in re tam momentosa & facili.

Verum enimvero, sit labor deprimens Herculeas cettices, aut dorsi Ipinam Atlantæ inflectens, ut aiunt prouerbialiter, nec ideo somnolentos aut desidiosos esse deceret. Quod enim gaudium, quæ voluptas honestior & amplior accidat parentibus, quam ex liberis mortigeris? Quod maius tormentum, quam effusos & dissolutos videre?

Macrobius Aurelius lib. i. Saturnal. ad Eustachium filium, initio sic ait: Multas variasque res in hac vita nobis natura conciliauit: sed nulla nos magis quam eorum qui de nobis essent procreati, charitate deuinxit, eamque nostram educandis atque erudiendis curam esse voluit, ut parentes neque si id quod cuperent ex sententia cederet tantum vlla alia ex re voluptatis, neque si contra eueniret, tantum maroris capere possint. Nunquam legistis Prou. 10. Filius sapiens latificat patrem, filius vero stultus mestitia est matri suæ?

Prou. 23. Exultat gaudio pater iusti, qui sapientem genuit: latabitur in eo.

Quanto Oceano gaudij demergitur genitor, aduertens in charis pignoribus cumulum virtutum? Quando audit de hac vel illa sua prole, quod quædam

Virtus homini naturalis.

Gloria parentum liberalis educatio proles.

Lucæ. 11. dam mulier perceptis sermonibus Jesu Chrifti
gens de turba, dixit: *Beatus venter qui te portauit,*
ubera que suxisti; & gremium in quo requie-
scisti?

Virgilius 1. Æncid. Vox Æneæ ad Didonem
tam læsa tulerunt

Terent. in Andria. act. 1. *Secula? qui tanti talem genuere parentem?*
Gaudebam, ait senex quidam, qui gnatum h-
tali ingenio præditum. Pictor aut sculpsit vultum
quam tantam hausit voluptatem expleto
canone: nunquã Pygmalion maius sensit gaudium
eburneo simulachro quod sculpserat, tamen
legatur;

Ouid. l. 10. Metæ. *arte sua miratur & haurit*
Pectore Pygmalium simulati corporis ignem
Oscula dat, reddique putat, loquiturque

Nunquam agricolæ plus accessit lætitiæ et
messe quam spondent agri multo labore & studio
exculsi, quam capiant parentes voluptatis ex
nibus sui viuis, omni perfectione absolutis, et
probè & liberaliter educatis, honoribus aut
messe vberi debita virtuti.

Si naturaliter cupimus gloriæ & splendori
rum aut sanguine propinquorum, aut affinitate
etorum communicare, & quantum datur con-
norem facimus nostrum: hinc posteri gloriæ
iactitant passim heroica gesta maiorum, vt non
post messem gloriæ legant spicas: quis potius
communicet gloriæ studiosorum liberorum,
parentes; quomodo bonorum effectum deo-
iam refertur in causas? Si amicorum honor am-
nibus communis est, prout & cætera bona, si
Magistratum, Triumuiratum, Consularum, Dic-
ram, Regnum, Imperium assumpto, non videtur
genitor eius semi. Consul, semi. Dictator, semi.
semi. Cæsar? Genitor, inquam, qui præter ortum
iam strauit viam nato ad omnia ista? Quam
labatur gaudijs Bethsabæe ex suo Salomone
admirationi & honori habito, etiam Regi-
a

que ab extremis terræ finibus venit ierosolymam ve-
neratura, & admiratura per otium sapientiam prodi-
gio similem Regis? Quantam putatis accessisse læti-
tiam Jacob, dum videret filium suum præfidere & do-
minari in vniuersa terra Ægypti; Regem regnumque
flectere in sententiam suam, amplius Regem, quam
ipsum Regem? Inquit textus: *Nuntiauerunt iacob filij*
dicentes: ioseph filius tuus viuit, & ipse dominatur in om-
ni terra Ægypti. Quo audito iacob, quasi de graui somno
euigilans, tamen non credebat eis. Et post: Renixit spiritus
eius. At vbi dominantem vidit, meministis quid dixit?
tam lætus moriar.

3 Reg 10.
2. Para. 9.

Gen. 41.

Gen 46.

Tanta est voluptas, tam exstatica & absorbens læti-
tia parentum, ex promotione liberaliter educatorum
filiõ, vt meminerim à me visos lachrymas fundere,
alios exspirasse præ gaudio audierim, aut potius sua-
uiter sopitos. Abs re fuerit narrare expertum Chilo-
nem Lacedæmonem, cum vlnis premeret natum dia-
demate redimitum ob strenuitatem in ludis Olympi-
cis. Sempiterna memoria dignum est quod referunt
Cicero & Aulus Gellius auctores graues, de Diagora
Rhodio, qui vno eodemque die vidit tres natos suos
redimitos in lucta Olympica. Amplexantibus his
charum parentem, batiã labris eius infigentibus, cer-
tatum sarta ceruici ipsius imponentibus, populo con-
gratulate vniuerso, acclamante, flores vndique spar-
gente, inter amplexus charorum pignorum, cernenti-
bus cunctis, in ipso caradromo spiritum efflauit præ-
nimo gaudio, quis dubitet? O præstantem lætitiã &
inexplicabilem à liberali natorum indole manan-
tem!

l. 1. Tus.

cul. l. 3.

noct. Att.

cap. 15.

Videtur quoque Deus delectari probitate vitæ ex-
emplaris famulorum suorum, qui quasi faces splen-
dent virtute in orbe; ideoque hortatur & monet san-
ctè pieque viuere. *Sic luceat lux vestra coram homini-*
bus, vt videant opera vestra bona, & glorificent patrem
vestrum qui in caelis est.

Matt. 5.

Rursus, quod grauius tormentum, quæ ignominio-
sior funa, quæ tota molestior parentibus, quàm à san-
gui-

T gui-

Dolor parentū ex mala educatione liberorū.

guine, carne, ossibus, pignoribus suis sequebatur contumelias; ab immani truculētia prolium dēbrō leones, tygrides, lupi, & si quod datur auro rocius? Euenit nonnunquam. Ezechiel. 19. *Mala*

leana. Virg. 4. *Æneid.*

*Nec tibi Diua parens generis, nec Dardanus mater
Perfide sed duris genuit te cantibus horrent
Caucasus, Hircanāq; ad morunt vbera Tygri*

Quantus mœror, maiorum claritatem splendorem, gloriam obnubilari, oblitetari, quine scelerum posterorum? Celsitudinem patris deprimi ignominiosē, pusillitate & abiectione natorum? Optimam famam prædecessorum, qui atrose ignominie prolium?

Cic. Resp. in Sallust. *Tu tuis vita, quam tuipisti, magnus offudisti tenebras.*

Quantæ angustia parentum animos occupat quando nunquam de Rep. malē meritis expulsi erimen, quod facem fatalem genuerint patriā, tialem fouerint pestem? *Nam quod familia dicitur parentibus, ait Macropedius. Quanta afflicta*

*At. 1. sc.
x. Afoti.*

dolor fuisse genitori Sallustij, obscuri dicantur bilis Romani, si superuixisset, Cicerone pro conspublicē declamante? *Nunc ad te reuertar Sallustremq; tuum prætereā, qui si nunquam in uita cauuit, tamen maiorem iniuriam Respub. facerit, tuit, quam quod te talem filium genuit, neque tu pueritia peccasti, exequar, ne parentem tuum accuset, deat, qui eo tempore summā tui potestatem habuit.*

O ut verē scriptura sacra! *Filius stultus reprobam matris sua. Item: Puer qui dimittet voluntarij sua det matrem suam.* Quot numero parentes inuicem sibi vendicent illud Dei, ex Genesi cap. 4. *Deus quod multa malitia hominum esset in terra, cōta cogitatio cordis intenta esset ad malum omnia pœnituit eum quod hominem fecisset in terra.* Pro- videri potest perditis moribus adolescēs, aut & pars mali patris, aut pessimæ matris; ac facit

Gellius.

bitur, Mali corui, malum ouum: aut parentes non

se sententem bonam, nec sedulo euulsiſſe lolium ma-
 litar, cum primū pullularet. Non legiſtis aliquādo
 matrem cuiusmodi mēore conſectam? In chroniciſ
 Athenienſium legitur Abrotano, i. ſiue Euterpe ſe-
 cundum alios 2. mēore, impatientia, furore conce-
 pro ex perditiffimis moribus Themiftochis filij ſui,
 laqueo ſibi vitam præcipuiſſe. Miſera parens! In ſolen-
 tia nati vitam ademit ei, a qua vitam acceperat. Ille
 dem dolor acciderē poteſt parentibus, tam maxime ſi
 ſua ſeguit & incuria ſobolis indole peruerſa ſit. Nō
 meminiſtis, ō in litteris verſati, eo ipſo die, quo matrē
 caſſioxi Nero, oratorem in ſenatu declinaſſe; iure
 iuſticienda erat Agrippina, qua tale portentum peperit
 in populo Romano: ſi Felix certe mater, cui non ſuit ſa-
 tus ab utero ſui pignore interfici, ni etiam in eam redū-
 daſſet culpa tanta truculentia. Non legiſtis aliquan-
 do magnam illam Marcum Aurelium, tam Philoſo-
 phum quam Imperatorem (ac, utinam Chriſtianum)
 in agone & extremo vitæ ſpiritu poſitū mœuiſſe mi-
 ram in modum ac arbitrate Panurio, qui ipſi a ſecre-
 tis fuerat, dolere vitæ huius iacturam, reſponſiſſe, de-
 decere Caſarem, qui pridem mortis, contemptū do-
 cuerat, timere aut plangere mortem; ſed omnem do-
 loris cauſam a peſſima nati indole ortum ducere; do-
 lereque Imperium Romanum deuolui ad Commodū
 ſilium, aſt Reipub. incommodum. Hæc & ſimilia nō
 efficiunt in vobis, ō Auditores, quod in multis probis
 valuerunt; vt poſt rationes vobis exempla proferam,
 quō in meam ſententiam vos pertraham?

Gen. 4. An putatis Adam & Euam non inſtituiſſe li-
 beraliter iuſtum Abel, ſacrificium Deo gratiſſimum,
 generoſum Herculem, proſtigandæ primæ Hydræ he-
 reſis, aſſurgentiſ ex ſædo pectore fratris; ir agnanimē
 martyrem, extemplo vitam fundentem cæde fraterna
 pro deſenſione fidei & veritatis puræ, catholicæ que?

Dubitandumne Noe noui æui iuſtiſſimum inſtrux-
 iſſe tres ſuos filios & eos matrimonio iunctas rā antē
 diluuiū, quo non perierunt cū cæteris inuoluti, quam
 tēpore diluuij per otū in arca, quā poſt, dēpto Chara

1.
 Pluta 10.
 1. vii in
 Themiff.
 2.
 Val. l. 6.
 c. 9.

1.
 Exemplo
 in genus
 Ionathas
 Interpres
 Chaldeus
 ita ſcribit.

serm. 7:

Subsannator; antequam bene edocia, patri
pulsio, ob rationes supra positas?

Quis arbitretur Abrahamum optimum
liberis pedagogum, quandoquidem deo
strucebat Deus; Scio quod precepturus sit Abraham
suis, & domui sua post se, ut custodiant viam Domini
faciant iudicium & iustitiam? Aut prestitit, aut
iactabat se scire quod nesciebat; quod crederet
Gen. 18.

Gen. 25. Non legistis, quod Iacob habitavit
in bernaculis? Hunc locum exponunt secundum
nonnulli hoc modo: Habebat Iacob in se
ber & Melchisedech, in quibus tyrocinium
cultus & rituum diuinorum. Nonne sumptibus
Isaac inibi sustentabatur, & instruebatur
rijs operosis, & otio laborioso, ne muneribus
i. Paral. 18. Non recordamini Salomonem
xiffe Dauidem ad instructionem eius? Tu autem
non sili mihi, Scito Deum patris tui, & serui eius
Et eo animo voluntario. Omnia enim corda
Dominus, & uniuersas mentium cogitationes
quasi seruis eum, inuenies; si autem dereliqueris eum,
ciet te in aeternum. O dignam Dauidem lectionem
gis instructionem Regis dignam! O Vate dignam
dignam, prelectam Israeliticæ gentis sapientiam
dignam tali patre, tali filio! O regulam dignam
ceptore Dauidem, dignam discipulo Salomonem
gnam, quam repetant, geminent, inculcent
prohibus!

Tobia 1.
& 4.

Non legisti id ipsum prestitisse Tobiam, &
docuisse adhuc infantulum timere Deum, &
peccato procul fugere? Filium ab infantia
Deum docuit, & abstinere ab omni peccato. Et cum
minibus diebus vite tue in mente habero Deum, &
ne aliquando peccato consentias, & pratermittas
pra Domini Dei nostri.

Daniel. 13. Nonne idem prestitit parenti
sannæ, ab indicibili castitate celeberrimæ, im
eam cum lacte materno, lege Moysis? Parenti

na cum essent iusti erudierunt filiam suam secundum legem Moysis.

Non legistis S. Ioaachim, & Christianarum matronarum decus S. Annam, deuouisse templo, ac in eo iussisse instrui, benedictum & miraculosum uteri sui pignus, sacratissimam Virginem Mariam, vix ab lactam?

Non aduertitis quasi solem inter tot sydera; ingentem colossium, inter tot mediæ staturæ homines; inquam exemplum celeberrimum inter cætera, quod celsitudine & dignitate personarum hinc inde altius emicet, emicatque, dico Iosephum Iesu Christi nutritium, & castissimam eius coniugem virginem & matrem semper intemeratam, duxisse secum puerum Iesum ad diem festum, nequaquam ut induceretur ad pietatem & deuotionem, quæ in eo incrementa sumere non poterat, utique in Deum Patrem infinita, sed ut parentes lectione demonstratiua docerent liberalem educationem, quâ natis teventur.

II.

D. Augustinus in confession. Ad cuius aures non peruenit relatione, aut ad oculos lectione, miranda sedulitas celeberrimæ Monica (speculum certè piarum matrum) quæ Augustinum suum docebat timere Deum; cernensque lectionibus se non pro votis proficere, adhibebat doctissimos, probissimosque sui æui, qui super iacto fundamento structuram promouerent, eum feruentibus lachrymis S. Ambrosio commendabat; sequebatur anxia, ut corpus umbra, terra, marique, ut curuum & sinuosum vitæ S. Augustini subrigeret.

Quæ Regio in terris, eius non plena laboris?

Ex Roberto Gaguino in compend. rerum Franc. in S. Ludouico, initio, & alijs. Quem latet assiduas Regine Blancæ, matris S. Ludouici, quinquagesimi quinti Regis Galliarum, Caroli septimi filij * secundum alios, aut Ludouici * secundum alios, quæ Ludouicum suum docuit non tam circumducere freno & domare indomitos caballos, non capes oportune soluere, quam Deum timere, genitricem sequi templa fre-

* Li. Antiquit. Parisiens. * Gaguinus in compendio.

quentantem: quæ insuper ad vberiolem instructionem
 religiosas ex ordine S. Francisci, & S. Dominici
 aiebat, pedagogy filij deputatos; quæ crebra
 habet & inculcabat hanc auream lectionem, ne
 multo optare magis natum concedere natura,
 Creatorem offendere Noui, aiebat, diademate
 vincendum hocce sacrum caput tuum, attamen
 lem congeri super ipso humum in cœmiterio, et
 stante. quam vt peccatum admiteres in Beati
 um. O Blancam! ô candidam! Quantus vobis
 Rex euasit S. Ludouicus? Quam pellucidum
 lum cunctis Princibus? Rex, sed sanctissimus
 Rex, ieiunans singulis ferijs sextis. Rex, septuaginta
 liter conuulsee. Rex, cuius manus, haud secus
 Petri, & S. Francisci, fugiebat aurum, ni forte
 nibus distribuendum. Rex, hebdomadibus ho
 pretioso corpori & sanguini Iesu Christi con
 tans; saltem mysticam dissectionem consecra
 instituens, expiando sacra confessione peccata
 sacerdote. Rex, qui cum Davide dicebat: *Miserere
 surgebam ad consistendam tibi super iudicia iustitiam
 nis tuae;* noctu ad templum per cyproportica
 gens, interfuturus matutinis horis. Rex, qui
 nunquam abnegare voluit, etiam sub conditio
 lum, nimirum si promissis non staret, tamen
 Soldanus ad robur & confirmationem inducitur

*Robertus
 Gaguinus
 ibidem.*

etiam. Rex, qui *ita vitæ sanctimoniam didicit*
vt illo tempore nemo sit religiosior habitus. O De
 ne, quantus Rex ille! & quanta mater! Rex, qui
 adhibuit educandis & imbuendis filijs operam
 qui die factio parasceues non ferebat pedissequi
 nari floribus & gemmis, indignum dices Iesu
 famulas auro, gemmis, vnionibus, rosas, vngues
 fragantia fulgere, quo tēpore Dei sacratissimus
 recolitur acutissimis spinis truenlenter corocari

Psal. 2.

nunc Reges intelligite, erudimini qui iudicatis terra
 Quis ignoret diligentiam multam matris S. Ed
 di, Episcopi Cantuariensis? Veniam date Auditoribus
 hac conione præter artis præcepta historijs

ier: delector certè gustu antiquitatum piarum, verif-
 simarum; & arbitret vobis vtilissimum eas altè cape-
 re; namque, *Longum iter per præcepta, breue autem & Sen l. 1. ep.*
efficax per exempla, aiebat ex priscais quidam. Piamater *10. ad Lu-*
 docebat Edmundum suum, & fratrem recitare psal- *cillum.*
 terium: mittebat litteris operam nauantibus Parisiis,
 pro mundanis & delitiolis cupediis, pro mollibus ve-
 stibus quas stultæ matres liberis mittere consueue-
 runt, ciliciola; & Edmundum eò disciplinæ adduxit,
 vt deinceps sine cilicio nunquam visus. & in quadra-
 gesima, *Loricam plumbo contextam induebat; macerâs Marull. l.*
 canem asperitate, frigore, pondere vestium. O quam *4. cap. 10.*
 proborum parentum ferax erat terra tum tempo-
 ris, vt hæc eorum sedulitas ingenuâ pariebat sobolè!

Ethnici quoque, quin ipsa bruta, nobis sunt Mer-
 curius & Dux in hoc munere instruendi proles à pri-
 mis annis. In quem etenim sic em instituit & conscri-
 psit Cicero tres libros de Officiis viri probi? Nonne
 vt adderet quadam ad institutionem filij, præter ea
 præcepta quæ Cratipus præceptor eius Athenis da-
 bat? Quorsum composuit Macrobius Saturnalia? nõ
 ne vt Eustachium filium optimis præceptis imbueret?
Mihi institutione tua, fili, nil antiquius æstimatur. Et Lib. 1 Sa-
 paulò pòst: *Age, vt ego quoque tibi legerim. Roma- tural. i.*
 nis nil magis commendatum fuit, quam optima pro- *nitio.*
 lis educatio.

Quintili. vel (vt volunt aliū) Cornelius Tacitus, in
 quodam dialogo de Oratorib. Messalam sic loquentē
 introducit: lam primū (apud Maiores sc.) *suus cuique*
filius ex casta parente natus, non in cella empta nutricis,
sed gremio ac sinu matris educabatur, cuius præcipua laus
erat tueri domum, & inseruire liberis. Eligebatur autem
aliqua maior natu propinqua, cuius probitas spectat isq; q;
moribus omnũ cuiuspiã familia soboles cõmiteretur, co-
ram qua neq; dicere fas erat quod turpe dictu, neq; facere
quod in honestum factu videretur. Ac nõ studia modo, cu-
raq; sed remissiones etiã lususq; puerorũ sanctitate quadã
ac verecundia temperabat. Et paulò pòst: Quæ disciplina
ac seueritas eò pertinebat, vt sincera & integra, & nullis

prauitatis detorta uniuscuiusque toto statim p[er] arripere artes honestas. Vt sedula illa, liberalique ducatio egregios producebat Romanos! ut nunc verè viri, verè Romani, id est, studiosi, viriles, magni nimes pullulabant ab eiusmodi institutione. L. Gellius libro 9. nocturnum Attic. cap. 3. Græcè & Latine refert literas Philippi ad Aristotelem. Proprietas nis obliuiscat potius quam illustri exempli Philippi Macedonum Regis; Philippi qui virtute animi & industria sua, longè lateque dilatauit Macedoniam imperium, plurimarum nationum potitus est; Philippi totius Græciae terroris, qui, tamen si vallatus erat undique rerum bellicarum, & victoriarum multitudine, claritateque facillè virtutis obliuisci poterat. In morte suo Alexandro, grates Dijs retulit, non quod tantus esset, sed quia natus ætate magni Aristotelis, & probis moribus infantuli indolem imbueret. Non omisit literas dare ad Aristotelem splendidas, & videlicet curæ quam gerebat educationis & institutionis ingenuæ nati. Quæ quia parentibus esse possunt idem prestando muneri, iure optimo loco inferuntur. Philippus Aristoteli salutem dicitur. *Filium mihi genitum scito: quod quidem Dijs honoris tiam; non proinde quia natus est, quam pro eo, quod natus est contigit temporibus vitæ tuæ. Spero enim seruo ductus, eruditusq; abs te, dignus existat & nobis, & istarum successione.*

Et nunc Reges intelligite; erudimini qui iudicaturam.

Silentio pertranseo, quod memoriz prodierit Hybemicis mulieribus, quæ olim asperissimo hyemæ cælo infantes fluuijs penè frigore constipatis inuenerant, glaciæ fragmento corpusculum perfricabant pro linteo molli, quo dura & aspera discerent patitur.

Quidam apud Virgil. l. 9. *Aneid.*

Durum à stirpe genus, natos ad flumina primæ Deferimus, sauoq; gelu duramus & vndis.

Forfitan etiam hinc præter alia Christiani aguntur.

Non commemorabo mulieres Capuanas, quæ, vt fertur, nunquam mollia incunabula, aut delicata strata filijs sternebant; sed aut super nudam humum, aut contra faxum ad quietem capeffendam componebât, vt hinc robustiores euaderent; vtque paulatim affuefcerent virtuti, quæ sanè nonnullam habet annexam asperitatem, à corruptione naturæ nostræ.

*Nam via virtutis dextrum petit ardua callem,
Difficilem q; aditum primum spectantibus offert.*

*Vir. in lit.
Pythagor.*

Plato de legib. ait, Hesiodum dixisse viam ad vitam planam esse, ac sine sudore peragi; Deos verò ante virtutem sudorem posuisse. Nequaquam tantum vobis suadere rigorem intendo; nec enim vllam præ se fert humanitatem seuera asperitas illa: pædagogos mites immites prolium instituo, non truces tortores.

IV.

Silcamne, quod animalia cuncta doceant sedulam nauare operam educandis fetibus? Non cernitis omne animal prouocare paruulos ad actus & mores proprios suæ speciei? Nonne leones abducunt leunculos, vt instruant sectari prædam? Mater tua leona inter leones cubauit, in medio leunculorum enutritiui catulos suos, & eduxit vnum de leunculis suis, leo factus est, & dicitur capere prædam, ait Vates. Quis ignoret mirandam sedulitatem volucris Imperialis, volucrum Regina, dignæ referre insignia probioris Ioue; quam

*Arist. li. 6.
hist. ani
cap. 6. &
l. 9 c. 32.
& 34.
D. Bassl.
hom. 8. in
hexam.
D. Ambr.
3. hexam.
18. & de
Salo. 2.*

Plinius in historijs naturalibus ait tanta anxietate & sedulitate pueros instruere, vt huc illuc circumuolitet, quo paulatim ad volatum instruat, ea disciplina & severitate, vt si suo exemplo minimè proficere aduertat, cibaria subtrahat, donec famis acritate compulsi cogantur volare; atque si hac ratione nihil efficiat, extremo remedio, alis impetit, rostro pungit & premit, donec timidam cogat mittere desidia. Quoniam verò nedum volatu præstat, sed & acutissimo est prædita visu, intrepidè figens oculos in solis radios, conatur eò perducere pullos necdum alatos, & plumis amictos, vt lumina figant impauidi in micantem solis splendorem; non ferentem pullum percutit, directè soli opponit, nec vllum omittit laborem educandis, instruend.

Deu. 32.

disque pullis. Huius tyrocinij meminit Moyses Deuteronomio, vbi quoad aliquam proprietatem Deum assimilat huic voluci regie: *Sicut aquila prouocans ad volandum pullos suos, & super eos volitans. Vales visu chara volucris! Visu vales, non quia pidos figis oculos in solis splendorem, non suffragum oculis humanis; non quia à celsitudine prædam conspicis in alto æquoris sinu; quam maximè præsentias pullos tuos, nisi mature iustitiam turpetitè volare, & generosè sufferre micantem tibi sphaeram, quæ orbem irradiat totum; nisi operum eorum tenella græ disciplinis imbuatur, mercedem vobis per mansuros. Chara auis, cui Deus assuetudinem in scripturis non abnuit, ut eruditam prælegis tuis lectionem! ut visus præstantia homines plurimos, qui Argi videri volunt, centoculi, non suppetunt duo, vni ex tuis in hoc casu comparat. Utinam, essetis. O parentes, *Sicut aquila prouocans ad volandum pullos suos! utinam ut aquila essetis, eos volitans! Non solum prouocans, sed & lumen eos volitans! Exhortando, instruendo liberos bene uere, & volitando ante eos exemplis! O aquila, mal rarum! O homines ratos, idipsum quod præstantes!**

Nunquam existii, Auditores, nec existere cupi author nouitatis exitialis: semper amplexus & ritus sum venerandam antiquitatem; cruentum ad instar Dragonis Legislatoris Atheniensis, quæ nia scelera capitali damnabat sententia; cuius obijciebat Demades non atrameto sed sanguine præ, horret animus; minimè; cruentum legislatoris & consiliarium crudelem detestor: ast si cœperim optarem restitui æquissimum rigorem Lacædoniorum & Romanorum, qui in parentibus præcipiebant prolis crimina, tanquam causa, sine qua an temerè & iniquè? Pessum eat Respubl. necesse euerfis aut perperam fundatis familijs, quæ illas ses & falera.

Plutarch tomo 2. Moral. de apophth. Lacædon.

quam legistis Ephoros (genus Magistratus Lacedaemonijs) damnasse parentem, quod iurgates natos geminos non obiurgaret potens, sed pateretur eos?

Et vos Jurisprudentes, ignoratis pulchris Romanis tanto horrore & execrationi fuisse inertes parentes, ut legem constituerint Falcidiam dictam, qua iubebatur admissi primi flagitij moneri filium; pro secundo, castigari; pro tertio, patre in exiliū pulso tolli in crucem, ac si subtractione disciplinae confors sceleris fuisset. Paganum ué saperet; hinc Romanum rigorem retiocare? Non magis paganismus & infidelitas sobolem negligere? An non expresse S. Paulus?

*Petrus
Boysl.
theatro
mundi.*

1. Timoth. Si quis suorum & maxime domesticorum turam non habet fidem negauit. Et est infideli deterior.

Fenestella libro de Magistrat. Rom. cap. 17. Is erat rigor patrum Consulorum Romanorum, ut in equitem Romanum animaduertent, si quando seignius equum neglexisset, aut is sua incuria deterior fieret: ut milites opimos & delicatulos, a comatibus delibutos, & fatuos, equis in publicum addictis, pellerent castris; ob relicum inculcum agrum, aut non educta saxa multarent; an non potiori iure plectendi sunt parentes desidiosi, qui neglecta cura & disciplina libertorum eos arbitrio suo concedunt, palo ignominioso, aut exilio? Qui non repurgant sedulo à colluue morum, & propensione ingenij mala, perniciosiore animis & Reip. quam saxa agris? Si in Rectores Rerum pub. meritis deserviunt Reges, quod haeresium pullulantia pessimas stirpes non euulserint procius & suffocarint (neminem perstringo; uiuit etiamnum tragedia superiorum annorum) qui, parens tanquam summus administrator in sua familia quæ est ad instar Reipub. parua, imò cuius singula membra sunt partus mundus (noctis in litteris versati, hominem omnem dici *Microcosmum*) non daret penas Magistratui superiori, si filiorum animos probis non imbuerit moribus? Si in sua parua Reipub. dissimulat haeresium arbutulas malitiæ stirpes? Si Microcosmos illos suæ traditos disciplinae perperam admini-

administravit? Ita oportere fieri, aliquandoque
rum reor; atque si muneris sui oblitus flet nunc
dius humanus; Deus ipse supplebit aliquando, aut
tietur filios tortores parricidas inertiae patriae.

Virgilius 1. *Aeneid.* *Si genus humanum, & memora
temnitis arma,*

At sperate Deos memores fandi atque nefandi.

1. Reg. 3 & 4. Luber referam, ut quondam Hebraei
dorum summum sacerdotem Deus permittente
retorsum allisis cervicibus miserè perire, quod
non obiurgasset diuinum cultum de Tyrannorum
administrantes?

2. Paral. 23. Non legistis unquam, quod Cane
gressus esset Sennacherib domum Dei sui, filij quoque
fuerant de utero eius, interfecerunt eum gladio? In
mo Dei sui, ait textus sacer, a sylo tutissimo Hebraei
tris omnibus. An forte, quia cum blasphemus esset
impius, animis filiorum omnem impietatem furor
cere dissimularat?

Ioianus Pontanus tomo 1. lib. de libertate cap. 9.
finem. Quem fugiat vindicta memoranda, quam
rant doctissimi scriptores tam sacri quam profani
repetunt crebrè Doctores deuoti & illuminati, de
res perditum adolescentem aliquando licitori ma
rum, antequam extremum subiret supplicium, ca
tisse tortorem matris, secundum Iouianum, aut
tris secundum alios, quod e quò indulgentius
concessissent.

Aesopus apologo 82. edit. Plantini, matri cubili
contigisse narrat, sed pro naso, habet aurem. Alex.
Alex. genial dierum l. 1. cap. 1. meminit.

Ioannes Gerson p. 2. op. serm. 1. de omnibus Sanctis
K. dicit fuisse filium nobilis ciuis Romani. D. Bernar
dinus Senensis, de Euangelio aeterno serm. 17. cap. 5.
nardinus Buisis serm. 25. 2. p. rosarij lit. 1. in fine.

Boetius lib. de Disciplina schol. cap. 2. si tamen
est, de Lucretij filio narrat. Ille itaque adolescentem
lupratis suis totus immersus ante vigesimum
tis annum perditè concoxerat omnem hereditatem

haud secus ac prodigus noster, biniramatre, aut, ut volunt alij, patre dissimulante. Consumptis omnibus ad farram, & latrocinia cōuolat, fidem are commutat; quid ageret aliud, ad extrema compulsus? *Durum eelum necessitas.* Hinc optime Salomon: *Ne forte egestate compulsus fueris, & perire nomen Dei mei, mendicitatem ne dederis mihi.* Demum in vincula agit flagitiosum Prætor. Ad supplicium raptus, sic roganti facultas colloquendi matri seorsim à populi tumultu; simulansque se in aurem velle dicere quædam, autem dentibus præcisam in terram expuit, hæc exclamans, inquit Iouianus: *Sit hoc, cuius, materna educationis premium.* *Discant igitur matres alia liberos suos bonis artibus educare.* Non Prætor, inquit, sed mater mea me ducit ad suspendium.

Similiter Agrippina effusa indulgentiæ & imprudentis voti, *Occidat dum imperet, premium accepit, cuncta in uiscerata viuens à filio Nerone.* *Vide Sueton. in Nerone.*

Athenæus lib. 4. cap. 20. *Cresippus quidam usque adeo intemperans ac prodigus fuit, ut patrum etiam sepulchri in quod populæ Atheniensis mille drachmas impenderat, lapides ubi voluptatem vendiderit.*

Cernitis verissima esse quæ prædicat scriptura sacra: *De patre impiis quaruntur filij, quoniam propter illum sunt in opprobrio videtis ut verissimus semper fuerit prætorum Philosophorum canon, adstruentium hominem in hac vita committere multa crimina, quæ Deus reseruat vltiscenda in altera, dempra tamè culpa remissionis instructionis liberorum, pro qua ut plurimum dant pænas in hoc seculo ab ipsismet liberis.* Infelices certè, quibus vita petit, per eos, quorum vitæ authores existant. Imò haud miserandi & misericordia digni, qui utique in eas se spontè demetserunt ærumnas, quas modico poterant effugere labore.

Verum hos mittens, quid eloquar de vobis, ô patres crudeles, non patres sed viperæ, sed Saturni Lunatici, qui voratis, perditis, absumentis nefandè liberos, non solum eorum eruditionem omittentes, habendo

bendo vos *primatiue* tantum, sed etiam *actiue*, par-
do coram eis nefaria, per quæ peruertuntur: Quo-
flendum piaculum! *Quis dabit capiti meo aquam?*
culis meis fontem lachrymarum, & plorabo die ac nocte
interfectos filia populi mei? lachrymæ, quo secessit
Huc confluite fontes, amnes, maria, Oceanus, pe-
meate alueos oculorum meorum, quò pro mentis
fiam tam sanctū exitium. Soluere & erumpere
mea deductura in iudicium eadem tam horrenda
Quod parentes causa sint filios non viuere aeternam
sed miserima perire morte, hauriendo pestem de-
niciosissimum damnationis exemplum a peccatis
bus moribus parentum! O terra! O cælum! ut pe-
staret nunquam genitam sobolem, quam miseris
perire scandalo genitorum. Non dantur patres
quam plurimi, pedagogi iniquitatis, faciendo, dicitur
doque factu & visu turpia, etiam non toleranda
delicias Alexandrias? Quia referendo quasi præter-
gesta, prisca sua flagitia?

Terentius in Heaut. Clitipho loquitur: *Perij
hi, ubi adhibet plus paulo sua que narrat facinorosa*
Apud Plautum in Aſinaria Demetrius scæpe
fente etiam filio scortum a dit.

Non inuenias matres insanas, docentes filias
Herodias suam) aut per præcepta, aut per exempla
te mouere pedem, ut ait vates; *compositio gradum*
ut clamat Isaias; subminia, subgrundaue te, cum
germanis spuriorum latebris; comam calamitatis
capillos in similitudinem retium intertexere, quo
amassorum intricant animos; pectus strophis
stringete, ut iunco graciliores fiant: corpus ad am-
xus inhonestos scite componere; ieiunia sibi & ad-
nientias sathanicas imponere: *deducunt cibum*, aut
dam; facare, & adulterinis coloribus aut pallidum
aut ruborem genis conciliare, prout liberit; choro
ducere, exsilire, saltare. Putatis in hac concione ad-
cuiusmodi nullas, quæ, ut ait Comicus moralis, Ter-
rentius,

Eunuch.
act. 2.
scen. 3.

Matres student scilicet filias

Demissis humeris esse, victo pectore ut graciles fient.
 Si qua est habitior paulo, pugile aut, deducitq; cibū,
 Tametsi bona est natura, reddunt curatura iunctas.
 Addeunt similes: Faxit Deus, non. Si quæ tamen
 sunt, nunquid non lenones nefandæ filiarum? venum
 exponentes filias? blandæ filiciæ? Nonne filias pro-
 ficiere incipiunt? Miseræ certè matres miserorum fi-
 liarum; quæ (ac si natura, iuventus per se, fragilitas se-
 xus, ac si procorum illecebræ & irritamenta non suf-
 ficiant ijs perdendis) soluunt, infirmant, concutiunt,
 quod fulcire & roborare debuerant. Miseræ matres,
 ignorantis simios tanto natura forti amore in fetus, ut
 post complexus, oscula, inter ludendum & iocandum
 suffocent & extinguant? Et vos, veræ simiæ, non vere-
 mini ornando eas tam bellè & comprè, comprimere,
 & perdere in hoc & in altero seculo? O cæcum amo-
 rem! O simiorum morem! *Cacium amor prolis. Seneca*
l. 1. de benef. c. 14. Ille amando me occidit.

*Claudia
 Paradisus in
 symbolis
 heroicis,
 ad illud,
 Cæcus
 amor pro-
 lis.*

Stultæ matres, non sufferetis moras perdendis &
 corrumpendis donec discretionis annos attigerint?
 Quorsum vanitate, & muliebri solutis luxu filiolas
 vberibus etiamnum affixas? Ad gressum ineptæ proles
 rapant post se purpurâ, articulatam formare nō di-
 dicerunt vocem, & vix quæunt risu cognoscere matrem,
 ut ait Vates; cum quid sit coccus norunt, de purpura
 indicant, pōpas & luxum appetunt, antequam sciant
 vitiosa. Ethnicis deplorata perditio, ast multò magis
 catholicis deploranda. Quid enim non appetat, quid
 non moliantur grandiores effectæ? Ea est origo luxus
 & excessus vestium; hic fons pomparum: vos, insipien-
 tes matres, hac nobis ratione textis & ordimini om-
 nem fastum; vnde ærum pæ nostræ cunctæ & miseræ.

*Virg. Bu-
 colic.
 Eclog. 4:*

Quintil. l. 1. instit. cap. 2. *Vtinam liberorum nostrorum
 mores non ipsi perderemus. Infantiam statim delitijs sol-
 vimus: mollis illa educatio quam indulgentiam vocamus
 nervos omnes & mentis & corporis frangit: Quid non ad-
 ultus concupiscet, qui in purpura reperit. Non dū prima ver-
 ba exprimit, iam coccum novit, iam conchylium poscit.
 Ante, palatum eorum quam os institvimus. Et paulò
 post:*

post: Gaudemus si quid licentius dixerint. Verba autem
 alexandrinis quidem permitrenda delictis risu & oscula
 pinus. Nec mirum, nos docuimus, ex nobis audierunt,
 stras amicas, nostros concubinos vident. Omne concubitus
 obscenis canticis strepit, pudenda dicta spectantur. In
 his consuetudo, deinde natura discunt hac miseri, non
 quam sciunt vitia esse. Repunt adhuc pueri, cum
 re auent quæ nondum nouerunt: atque in malis
 et cognitionem venientes, eam excutere nequeunt
 cuius habitudine animus flexus est. Concipiunt
 ducantur in iniquitate, non vident, non palpant,
 audiunt præter iniquitatem: hinc remulentos, de
 leis totos conspiciunt patres; hinc matrem cupi
 gula, libidini & quibus non studere obseruant.
 cuadant alij liberi, quibus crebra vitiorum domi
 petunt exempla? Madebunt vino, indigestum
 lis exerent merum, ventrem cibis opplebunt
 re? Si credis, falleris. Saginabunt se patres vino,
 canino prandio contenti erunt scilicet, ait Ennius. Ma
 famosæ sint, & in ciuitate peccatrices ad instar
 dalenæ, sexcenties thorum fœdent coniugalem
 huiusmodi disciplina & exemplis pessimis specta
 turas filias castiores Penelope, & Lucretia pudica.
 Sapienter quidam adolescens Hispanus:

Michael
 Ver. in di
 sibi.

Castra refert casta genetricis filia moris.
 Nescitis Aristotelem docere in Politicis, hominem
 esse animal natura imitatum: & quod idæa & im
 fuerint euidentiora & excellentiora, eò magis im
 ratiuum effici, uti adstruunt memorie magistra?
 Meministis vos quandoque legisse ð docti, quos
 loco, illustres illos Romanos, hanc imitandi prop
 sionem humanam sequutos, intuitu attento imag
 & statuarum virorum illustriam & celeberrimam
 superioris temporis, seipos excitasse & prouocasse
 virtutem, ut imitatione fieret similes ipsis? Numquid
 legistis Iulium Cæsarem mirè accensum desiderio
 trandi fortiter præclara facinora, solo aspectu illius
 inanimatæ Alexandri Magni?

D. August. tom. 5. lib. 2. de Ciuit cap 7. Aut non legi-
 tis quæ refert D. Augustinus post comædiographum *Terent in*
Terentium, nimirum, adolescentem spectantem in Eunuch.

tabula lotem paratum patrare stuprum cum Danae,
 mox passionis amore agitatam, firmiter in seipso sta-
 tuisse crimen æmulari? *Ego homuncio hoc non facerem?*

Ego verò ita feci ac lubens O imagines, vt valetis insti-
 gando hominibus vel ad malum, vel ad bonum! Quo-
 mira.

Imaginū virtus
 circa aduertite obiter, non sine causa honestas & san-
 ctas intròductas, & conseruari in templis Catholicis;
 nec immeritò lasciuas & pudendas tabulas eiectas,
 damnatas, interdicitas serid, etiam Aristotelis decre-
 to, ædibus proborum omnium, *Vide Concilium Tri-*
dentinum sess 9. sub Pio 4. in Decreto de inuocatione, ve-
neratione, Reliquijs Sanctorum & sacris imaginibus.

Arist. l. 7. de Repub. cap. 17. *Cerè spectacula etiam*
picuarum aut librorum obscenorum exterminamus.

Propert. l. 2. eleg 6. *Qua manus obscenas depinxit*
prima tabellas,

Et posuit casta turpia visa domo
illa puellarum ingenios corruptit ocellos,
Requirit atq; sua noluit esse rudes.

Si mortuis, insensibilibus simulachris tantum ro-
 bor inest, quid non efficient viuentia, quibus eò am-
 plior virtus memoriam reficendi, vt mox dicebamus,
 & ad imitationem prouocandi, quò illustriora sunt &
 excellèntiora, vt de more videmus mortaliū animos
 inceslere æmulationem Papæ, Episcopi, Cæsaris, Re-
 gis &c. potius quam plebeiorum. *Regis ad exemplum,*
totus componitur orbis, aiebat optimè Claudianus.

Propertius l. 2. eleg. 6. *Tu rapere intactas docuisti im-*
pune Sabinas,

Per te nunc Roma, quilibet audet amor,
O Romule.

Iuuenal. satyra 14. *Velocius & citius nos corrumpunt*
uitorum exempla domestica, magnus cum subeunt ani-
mos auctoribus.

Parentibus, potissimis dominis liberorum, talibus-
 que ab ijs habitis, *Deus bone! quanta inest facultas*

pendendi, peruertendi, corruppendi ipsos. Adde
amor naturalis, quo in parentes feruntur, imitatio
iplos ad morum illorum æmulationem; & natura
peruersa, procliuus in malū quodāmodo propen-
dit; ut est ingenium hominum à natura procliuus ad libidinem

Iuuenalis ibidem: *Dociles imitanda turpibus
uis omnes sumus.* Amplius, eò vehementius allucina-
tur, quò domestica, & quotidiana magis sunt exempla
quæ utique ipsis ob oculos quæ die obuertantur

Terent in
Andria.
act. 1.
cedit, quod. *Filij paternorum scelerum similes.* Quare
miseros dixit parentes, qui sedulo non cauentur
ocellis (ut aiunt) in Deum peccare. Sapienter
vulgatum prouerbiū, ab oculo cauendum: ac optime

Satyricus pro suo mote, Iuuenalis satyr. 14. post
Maxima debetur puero reuerentia, si quis

Turpe paras, nec tu pueri contempseris auiam

Sed peccaturo obstitat tibi filius infans.

Plutarch. to. 1. Morum, tit. d. coniug. p. accepit
to senatu mouit eum, qui præsente filio osculatum
morem.

2. Machab. 6. Ac utinam tantus vos percelleret
mor, o parentes, patranda vera scelera coram oculo
prolium, quantus incefferat animum probi senis
quoli. 2. Machabæorum, pauor committendi simulacrum
Raptus ab apparitoribus sacrilegi Antiochi, & con-
pulsus contra legem Moyfis ve! carnes suillas man-
re, vel tormenta subire, ac rogatus instanter à quodam
dam miseratione motis, super veneranda viri carnis
saltē fingeret se de idololatriæ manducare, ut hac
ne quali quali mortem effugeret, parate omnino
nuit; veritus ne simulati sceleris imago simios egre-
ret, id est, imitatores, & veros legis transgressores
iuuenis natura imbecillis, obiecta imagine vitio-
bito exemplo viti omnino cani, viri inter primos
Doctores habiti, ab adulescentia virtutibus cre-
rata demum defecisse à lege Moyfis, & ad abiectionem
narum idololatræ vitam transiisse, verum
traret crimen quod ipse tantum simulasset. Non
sim atque nostra dignum est, inquit, fingere, ut malum

dolescentes arbitrantes Eleazarum nonaginta annorum
transisse ad vitam alienigenarum, & ipsi propter meam
simulationem, & propter modicum corruptibilis vite te-
pus decipiantur. Et paulò post: Adolescentibus fortè ex-
emplum relinquam, constantiæ & magnanimitatis, vi-
tam fundendo pro lege Dei & patria potius, quam fi-
ctione elabendo. Illustri senex, qui gloriæ satis, patriæ
parùm cum vixisset, sub finem dierum noluit fato cõ-
cedere quin gloriam pristinam nouis cumularet in-
crementis, patiendõ tormenta virili pectore & con-
stanti animo, ac vt deceat germanum legis Doctorem,
verumq; Philosophum pro concione orando, *Adoles-
centibus exemplum fortè relinquam. Quid sentitis, ò pa-
rentes, de apophthegmate eius aureo, & factõ heroico?*
En protectõ egregiam imaginem, bellum exemplat,
illustri normã parentibus ad proles.

At, si non omninõ probè & compositi ad virtutem
sunt actus nostri, saltem non negligimus hortari, mo-
nere, cogere liberos ad benè, beateque viuendum, in-
quiescis. Hem, ignatos! Non scitis vnico exemplo bo-
no vel malo plus virtutis, & energiæ inesse, quam sex-
centis orationibus, siue bonum suadentibus, seu a
malo auersantibus?

D. Aug. l. 4. de doctrina Christ. cap. 27. *Habet vt obe-
dienter audiat ur, quantacumque granditate dictionis
maius pondus vita dicentis.*

D. Bernardus serm. 59. in Cant. *Dabis voci tue vo-
cem virtutis. si quod suades, prius tibi illud concesseris per-
suasisse: validior operis quam oris vox.*

D. Chrysoft. homil. 72. ad Pop. Antioch. initio: *Ni-
hil sic in veritate viam inducit, vt conuersationis integri-
tas. Nec enim ita dictis nostris intendunt, sicut his qua à
nobis gerantur.*

Idem hom. 24. ad Antioch. *Clarior est omni tuba, per
opera demonstratio.*

Plato dial. 5. de Legibus. : *Præstans & iuniorum &
seniorum disciplina est non verborum increpatio, sed vt
qua increpando quis diseret & monendo, eadem ipse in o-
mni vita facere videatur.*

Non cernitis quod malè viuentes non valeant
grue inuehi acriter in vitia filiorum? Ignorant
num cacchiannis & ludibrio excipiendum, qui
pe atior, alterum nonnihil æstu solis perustum
re contendit? Qui claudus cum sit, loripedem
gere tentat? Cuius cum insit oculo trabs ingentis,
stucam tenuè educere ab oculo alterius festinat?
femi exanimis, sanare vult eum, qui medium
febris accessum? Non erumpet ocyas fragitante
mana correptus à parente natus in hæc verba?
Iuuenal. satyra 14. *Unde tibi frontem, libertatemq; parum
Cum facies peiora senex?*

Matth. 7. *Hypocrita, eijce primum trabem de
tuo.*

Lucæ. 4. *Medice, cura teipsum.*

Ier. 40. *Super montem excelsum ascendsu, qui
geliz as Syon. Ascen. de tu.*

Isa. 13. *Ingreddantur portas dnces.*

Exod. 32. *Fac nobis Deos qui nos præcedant*

Cicero 2. Tuscul. *Proprium stultitia est alienari
tia cernere suorum obliu. sci'*

Juuenalis: *Loripedem reclus, derideat, Æthiops
Nonne ad rem optimè assumet, quæ habet. Non
strata in Phormione Perentiana? Ad. à maligno
videtur filius homo adolescens, si habet unam amicum
uxores duas? Nihil pudet quo ore illum oburgabit?*

Juuenal. 14. satyr. *Si damnosa senem innat alia
dit, & hæres bullatus, paruoq; eadem mouit arma
Non obijciat patri, quod adolescens qui iam ob
aliquando, retorquens deprauationis suæ culpam
collum genitoris, uti narrat Seneca Philosophus
Sen. l. 2. Imperator, aiebat, ob hoc de prelio fugit, ut bene pugna
declam. 6. exercitus? Non coeret vitia, qui prouocat. Moam
riam patri imputabo. Non sub seuera sui disciplina
sub benè instituta domus lege, qua possit adolescens
mare mores, & à vitijs atatis abducere. Ac si dixerit
Imperatore mittente exercitum, & ocyus imper
glandium fugiente, quid superest, nisi ut milites
pedibusque pugnent, & turpi fuga clabantur? Sim*

ter si patrantem videro patrem hoc vel istud scelus, nonne ad simile pellicior? Si dissolutionis notor, semitam prior calcavit parens. Quodammodo ad luxuriam a patre pramissus sum; madent unguento cani, & commensator jenes nulli nimis luxuriosus, sed parum sanus videtur. Aquila prouocat ad volandum pullos suos, ita est pater, sed ille idem textus subiungit, Et super eos volitans; hortans pullos volitat desuper, iter pandit, & modum docet. Quapropter vos obsecro in nomine Iesu Christi o parentes; Ab omni specie mala abstinete vos; Item: In omnibus vos ipsos prabete exemplum bonorum operum, Sic agit, sic viuite, vt alluetat familia bene viuere; demira os sanctum vestrum & studiosum vitæ institutum. Sit cuiusbet proli vita vestra potius admirationi quã voluptati, Tua cornere facta

Assuecat primis Et te miretur in annis, aiebat Euan- det Enca, luum Pallantem commendans. Aut time- te, non solum vecari in ius vt legniores instructores, sed seuerè corripri à Deo tanquam destructores, corru- ptores que liberorum. Namque, si, vt asserit Christus, quicumque scandalizauerit vnum de pusillis, qui in eum credunt, & exitij causam ei prabuerit, extremum promeretur suppliciũ; quid non demerebuntur par- tes, non exteros, sed vteri sui pignora per dentes?

Matt. 18. Qui scandalizauerit vnum de pusillis istis, qui in me credunt, expedit ei vt suspendatur mola asina- ria in collo eius, & demergatur in profundum maris. Ex- pedis ei, scilicet magis quam illud fecisse; vel, expedit, pro melius est, quia Hebræi carent comparatiuo. Cru- delis iustitia, & prorsus Phalarica, ast æquissima. Non enormis etiam cruculentia æternum perdere sobo- len? Quæ sauitia huic comparari queat?

Metam. l. 3. in fine: Immanis certè crudelitas, si ita est, quod Pentheus discerptus sit à materteris binis, quin genitricis Agauæ manibus, ratis aprum. Item, magnum illum Herculem in furorem versum, vxorem & liberos peremisse arbitratum Lyci Thebarum Ty- ranni coniugem.

Ibidem lib. 6. Rabies certè barbarica fuit Progenes; quæ

1. Thess. 5.
1. Tim. 2.

Virg. 8.
Æneid.

Crudeli-
tatis ex-
pla in
proles:

Sen in
Hercul.
furente.

quæ furijs agitata in coniugem Tereum, quod
rem Philomelam stuprasset, & linguam ei præci-
set, de patratum reuelaret crimen; filium Jyn-
gulauit:

*Tendentemq; manus & iam sua fata videns
Et mater mater clamantem, & colla patris
Ense ferit Progne.*

Insuper partim elixauit, partim torruit, ac gen-
edendum apposuit:

Ibidem: *His adhibet coniux ignarum Tereum.*

Seruius enarrans illud Virgilij 6. *Aeneidos; Lau-
genialibus altis Aurea fulcra thoris;* Non minus cer-
da fuit immanis truculentia Tantalii Corinthii
Tyranni, qui Dijs necessitudine copunctus, quod
quenter excipiebat comiter, non suppeditante,
laute hospites tractaret, Pelopè filii mactatus, & p-
pamentu exinde mensis intulit, ni mentiantur. Pro-

Nec horrenda minus Medæ nominatissima ver-
fica impietas, quæ à venustulo Jafone præter d-
fidem deserta, perfidiam vindicatura omnes
quos ei genuerat exstinxit impatientia furens.

*Cicero de Natura Deorum, Macrobius l. 1. Saturni-
lium cap. 8.*

Grandis certe barbaries, si vera, Saturni, qui de-
ratos filios postmodum reuocabat. En admiranda
crudelitatis facinora; si meram puramque veritatem
narrat antiquitas Gentilis.

*D. Hieronymus in illud Isa. Preparata est ab herem-
phet. Atrocitas magna fuit Gentilium idololatrarum
quorum meminit textus sacer, qui pridem idola
monitarum Moloch, in valle filiorum Hannon, in
procul à Jerusalem versus orientem, ad radices
tis offensionis liberos viuos immolabant, exponen-
crentiandos vnus idoli ænei per omnia speciem Reg-
præter caput, quod virulinum exprimebat, retere-
& interius caui. Sacrificium profecto barbarum,
crudele spectaculum, quod nihilominus obrule-
Achas & Manasses Reges, vna cum populo decepti
quibus Propheta: *immolauerunt filios suos & filias
manys.**

*Quid si
gnificet
hæc Sa-
turni ra-
bis, vide
apud eos
dem. ibi-
dem. Ful-
gentium,
sine al.
Purii Fu-
blum l. 1.
Mythio.
log. cap. 5.
Hierony-
ia Jerem.
cap. 7. 19.
& 32.
Bacac. i-
tinere 66.
Molochi-
tes.
2. Paral
28. & 33.
Psal. 105.*

Baptista Fulgosi l. 5. cap. 9. Pariter horrenda fuit impietas Herodis, Tetrarchæ Judæorum, qui vna cū Janocentibus filium è medio tulit: tam nefanda crudelitas, vtre per nuntios comperta Augustus Cæsar dixerit malle se Herodi porcum quam filium natum. Macrobi. l. 2. Satur. c. 4.

Eiusmodi feritatem horret natura, qua monemur & iubemur diligere quod à nobis est; qua etiam bruta impelluntur vitam discrimini exponere, vt suorū tueantur. Quis vnquam audiuit à læna deuoratos leuculos, ab vrsa vrsulos, à lupa lupulos suos? Similis feritas digna est cui lumen suum subtrahat micans iubar; nec tamen cōparanda ad vestras, ò parentes scandalosi; illi enim solum corpus mactabant, rati sua sacrificia Deo acceptissima, Arbitrantes se obsequiū præstare Deo; vt Tantalus iugulans Pelopem, quo Deos fallos, in necessitate constitutus urbanè reficeret, vt cultores Moloch; quandoque ex passione iustæ iræ, & vicisci volentes atrox crimen, vt Progne, incestū maritis; Medea fugacem perfidiam amici; vos verò, nulla finis boni specie perimitis & perditis animas: illi vitam breuem, exigui temporis abripiabant; vos æternam; in tormento breuissimo & semel exponebant; vos milites flammis semper viuidis & æternis addicitis, nō arbitari obsequium, sacrificium è præstare Deo, non passione aliqua impulsī. O feritatem, omnem excedentem aliam! Execrabatur Dominus idololatrarum Molochitarum inhumanitatem, vt ideo præceperit,

Leuit. 7. Quicumque dederit de semine suo idolo Moloch, ille morte moriatur; populus lapidabit eum: Et ego ponam faciem meam contra illum, succidamq; illum de medio populū mei. Leges, quoque ciuiles extremum decernunt supplicium parentibus perimentibus proles insones, vt norunt omnes: insones, inquam; nec enim disputationem hoc loco texo, an reos exstinguere queant, vt quondam Romani & Galli. Saltem non concedunt leges cædi seruum sine causa.

Justinianus Imper. li. 1. instit. rubrica de his qui sunt sui vel alieni iuris: Ex constitutione Diui Pij Anthonini, qui

Vide Christi-
stian. A-
drichom.
Delphum
in sua le-
rusalem
descripti-
one pag.
186.
Vide Ba-
ron. to. 1.
annal.
pag 83.
Ioan. 16.

Vide legē
Seruam
apud Sex-
tum Pō-
pon Dio-
nyf. Halē-
car. l. 2. c.
19.
* Vide
Cesarem
l. 6. Com-
ment.

qui sine causa seruum suum occiderit, non minor
 iudicatur quam si alienum seruum occiderit. Si quis
 nocent & peccant sic corripuntur à iustitia diuina
 humana: vos parentes digni estis lapide molari
 appento, præcipitio in profundum maris, qui
 nocetis & delinquitis, scandalum & imprecatori-
 emplum relinquentes filiis vestris. *Expedi* vobis
 Matt. 18 suspendatur mola sinaria in collo, & demergatur
 dum maris.

Sisyphæ, cui tradas reuolubile pondus bobæ.

Quocirca, Auditores, rebus vestris prospicite
 dominicus in negotio tam momentolo, educato-
 berorum, quam aut ingenuam aut illiberale
 nunquam; ne in re facili difficiles sitis; re à qua
 bilis voluptas ad vos redeat si strenui fueritis: ter-
 rores & ærumnæ patiantur, tot cruceæ & furca
 lantur in animis vestris, si se gous vos habueris
 state id, ad quod tot sancti viri, tot Ethnici pro-
 imo animantia cuncta vos inuitant exemplo
 leam, quod Deus suos semper instruxerit, sub leges
 turæ, in paradiso voluptatis, sub lege Moyis, sub
 gratiæ. Aut veremini, si remissiores leges huma-
 inertiam vestram non vlciscentur, ne membra
 tero vestro educta sint vobis tortori. Saltem, si
 probam temnitis instructionem; scandalis vestris
 destruat: aut timete ne sublato in collum la-
 lari præcipites eatis non in Oceanum, aut aliud
 visibile, sed in inferni abyssum: quo enim aptius
 dant, qui in profundum malitiæ liberos demergunt.
 Non dolendum, quod auctores vitæ prolium copu-
 rea, auctores pariter sitis mortis animarum? Ac-
 mum in eandem deuoluantur damnationem & pro-
 & filius? O funestum casum! Quare si dicitur
 cum prodigo, *Da mihi portionem substantiæ quæ
 tingu;* da mihi loculos, libertatem, licentiam omnia
 videte qualiter, in quæ finem, quibus talia largiri
 obseruare indolem, & arteriæ pulsus, priusquam
 uersa indifferenter concedatis. Id è re vestra est
 te, arguite, corrigite eos: estote eis exemplo eo, re-
 liotes euadere queant.

D. Aug. tom 8. in psal. 50. patremfam. alloquitur: Quomodo ad nos pertinet vobis loqui in Ecclesia, sic ad vos pertinet in domibus vestris agere, ut bonam rationem reddatis de his qui vobis subditi sunt.

Plato lib 4 de Rep vel de iusto: Non noui cui rei maiorem diligentiam, quisquis mentem habet adhibere debeat, quam ut filium optimum reddat.

Ea, Auditores, medicamina & antidota, que ingenti malo, improbae educationi liberorum vestrorum indicant oportuna; vestrum fuerit ea applicare. Nunc discutere maturo quid designet substantia qua Christus largitur suis prodigis; & an Rerumpub. clauum adepti cum in hoc casu imitari aut possint, aut debeant. Itē in pace.

CONCIO DVODECIMA.

2. 12. Et diuisit illis substantiam suam. *Vulgata.*

2. 12. Καὶ διέδωκεν αὐτοῖς τὸν βίον. *Græca.*

2. 12. Diuisit itaque eis possessionem suam. *Syrinca.*

ARGVMENTVM.

1. Peccatoris substantia est liberum arbitrium. 2. An Christus bene omnes donarit libero arbitrio.

1. Diximus supra, si meministis Auditores, quid denotaret substantia quam postulauit prodigus à patre; nunc examinanda venit donatio, siue largitio eiusdem substantiæ. Dicitur ergo, Et diuisit illi substantiam. Textus porro Græcus exprimit substantiam dictione βίος, vita, dicendo, καὶ διέδωκεν αὐτοῖς βίον. Quasi diceret: Diuisit illis vitam; per vitam intendo opes, & facultates ad sustentandam vitam: aut intelligendo vnione personali, Deum animam